

Микола АРМАНОВ

заступник начальника відділу підготовки прокурорів
з нагляду за додержанням законів
при виконанні судових рішень
у кримінальних провадженнях
Національної академії прокуратури України,
кандидат юридичних наук, доцент
NAPU.Armanov@gmail.com

УДК 343.2

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕЗАКІНЧЕНИЙ ЗЛОЧИН

Умисне злочинне діяння, як передбачено в Кримінальному кодексі України (КК України), може проходити в три етапи. Відповідно, розрізняють три стадії злочинної діяльності: готування до вчинення злочину, замах на вчинення злочину, закінчений злочин. Законодавчий опис стадій вчинення злочину, здійснений у розділі III Загальної частини КК України, є досить детальним, однак не позбавлений недоліків. Це, в свою чергу, зумовлює певні труднощі, які виникають у практичній діяльності при кваліфікації незакінченого злочину. Підтвердженням слугують непоодинокі звернення до Верховного Суду України (ВСУ) у зв'язку з неоднаковим застосуванням судом касаційної інстанції норм права, що встановлюють особливості притягнення осіб до кримінальної відповідальності при незакінченій злочинній діяльності.

На науковому рівні особливості кримінальної відповідальності при готуванні до злочину та замаху на злочин вивчали А.В. Горностаї, М.Д. Дякур, Н.В. Маслак, М.І. Панов, В.П. Тихий, А.В. Шевчук. Останнім монографічним дослідженням з окресленої тематики є робота І.В. Красницького та Л.С. Щутяка «Відповідальність за замах на злочин за кримінальним правом України». Однак певні проблемні момен-

ти, які виникають у практичній діяльності правників, не знайшли свого вирішення.

Метою статті є висвітлення окремих труднощів, які виникають в практичній діяльності при застосуванні положень інституту стадій вчинення злочину, з'ясування позиції ВСУ щодо них та визначення напрямів їх подолання.

Передусім необхідно звернути увагу на значення стадії вчинення злочину для обрання виду та розміру покарання. Однією з новел чинного Кримінального кодексу України є встановлення граничних розмірів покарання, яке може бути призначено залежно від ступеня реалізації злочинного наміру. Так, у ст. 68 КК України встановлено, що при призначенні покарання за незакінчений злочин суд, керуючись положеннями статей 65–67 цього Кодексу, враховує ступінь тяжкості вчиненого особою діяння, ступінь здійснення злочинного наміру та причини, внаслідок яких злочин не було доведено до кінця.

При врахуванні ступеня тяжкості вчиненого діяння слід виходити не з положень ст. 12 Кримінального кодексу України, а з так званої індивідуальної тяжкості вчиненого. У ст. 12 КК України передбачено лише типові ступені тяжкості, властиві для невизначеного кола діянь. За прави-

лами цієї норми тяжкість визначається не з урахуванням усіх обставин справи, а лише з огляду на типовий вид і розмір покарання, передбаченого законом за певний злочин. Для належного застосування ст. 68 КК України необхідно брати до уваги саме індивідуальний ступінь тяжкості конкретного злочинного акту поведінки, який насичений ознаками, що збільшують тяжкість або зменшують її. До таких ознак можна віднести як передбачені у ст. 66–67 Кодексу, так і інші, зокрема вік, віктимну поведінку потерпілого, тяжкий життєвий стан обвинуваченого тощо. Саме така індивідуалізована тяжкість щодо конкретного вчиненого діяння і має покладатись в основу при призначенні покарання, в тому числі й при призначенні покарання за незакінчений злочин.

Ступінь здійснення злочинного наміру враховується як при готуванні, так і при замаху. При цьому зауважимо: чим ближнішою стадія готування була до початку дій, спрямованих на безпосереднє вчинення злочину, тим вона є більш суспільно небезпечною, а відповідно, вимагає реакції з боку держави у виді більш суворого покарання. Водночас, якщо готування до злочину було лише розпочато, а від початку вчинення злочину дії осіб віддалені значним проміжком часу чи значною кількістю підготовчих дій, то такі дії є менш суспільно небезпечними, ніж завершене готування, яке межує з безпосереднім вчиненням злочинного діяння. Це зумовлено, зокрема, тим, що чим віддаленіші дії особи при готуванні від початку вчинення злочину, тим більше у особи можливостей добровільно відмовитись від реалізації свого злочинного наміру.

Так само ступінь здійснення злочинного наміру враховується й при замаху. При цьому найбільш суспільно небезпечним аксіоматично вважається закінчений замах.

Граничні розміри покарання, яке можливо призначити за незакінчений злочин, визначені у ч.ч. 2 та 3 ст. 68 КК України. Зокрема, за вчинення готування до злочину строк або розмір покарання не може перевищувати половини максимального строку або розміру найбільш суворого виду покарання, передбаченого санкцією статті

(санкцією частини статті) Особливої частини цього Кодексу. За вчинення замаху на злочин строк або розмір покарання не може перевищувати двох третин максимального строку або розміру найбільш суворого виду покарання, передбаченого санкцією статті (санкцією частини статті) Особливої частини цього Кодексу.

Варто зауважити, що при обмеженні строку чи розміру покарання законодавець вказує лише на найбільш суворий його вид. Тобто при альтернативній санкції, коли законом передбачено декілька видів покарання, обмежується вид та розмір лише найбільш суворого. Розмір та вид альтернативних менш суворих покарань законом не обмежено, тому вони можуть призначатись в граничних розмірах, передбачених санкцією статті Особливої частини Кримінального кодексу України. Таке законодавче положення не є безспірним. Можна досить обґрунтовано стверджувати, що доцільним у таких випадках є пропорційне зменшення розмірів покарань, які є альтернативою найсуворішому виду. Аргументом для такої позиції є той факт, що певні види покарань, які зазвичай є найсуворішими, мають певні обмеження щодо застосування до пільгових категорій осіб (вагітних жінок, неповнолітніх, непрацездатних осіб тощо). Це зумовлює призначення таким особам альтернативних покарань, які не є найсуворішими. Однак їх розмір, як ми знаємо, не обмежений ст. 68 КК України, що де-факто погіршує їх становище порівняно з особами, яким може бути призначений найсуворіший вид покарання. На жаль, такі фактори не взяті законодавцем до уваги, і на сьогодні, при готуванні чи замаху, зменшенню підлягає лише розмір найсуворішого виду покарання з передбачених у санкції статті.

Наступним проблемним моментом є той факт, що максимальні строки чи розміри покарання, визначені у ст. 68 Кримінального кодексу України, обраховуються від верхньої межі покарання, передбаченого санкцією статті Особливої частини КК України. При цьому нижня межа цього покарання не враховується. Однак існують випадки, коли обрахований за правилами ст. 68 КК України максимальний розмір по-

карання нижчій нижньої межі, визначеної санкцією статті Особливої частини Кодексу. Наприклад, санкція ч. 1 ст. 110-2 «Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України» передбачає основне покарання у виді позбавлення волі строком від трьох до п'яти років. При призначенні покарання за готування до цього злочину відповідно до ч. 2 ст. 68 КК України максимальний розмір покарання становить 2 роки і 6 місяців, що нижче від нижньої межі цього виду покарання, передбаченої у санкції. Тому виникає питання щодо можливості призначення покарання у такому розмірі. Розв'язання цієї проблеми має здійснюватись за правилами конкуренції норм Загальної частини КК України та його Особливої частини. При такому виді конкуренції дотримуються правила, згідно з яким застосуванню підлягають основоположні норми, передбачені в Загальній частині, тобто у ст. 68 КК України. Таким чином, в описаному прикладі граничний розмір покарання у виді позбавлення волі за готування до цього злочину становить 2 роки і 6 місяців.

На першій погляд, застосування такого підходу є обґрунтованою реалізацією конституційного принципу щодо тлумачення усіх сумнівів на користь обвинуваченого. Однак це спричинює абсолютну визначеність розміру обраного виду покарання, що за правилами пеналізації є суттєвим недоліком. За вказаним прикладом можна простежити, що максимально дозволений розмір покарання одночасно є його єдиним можливим для призначення, оскільки нижня межа для такого виду покарання, встановлена у санкції статті Особливої частини КК України, є суттєво вищою. Така ситуація фактично позбавляє правозастосувача можливості належного дотримання положень ч. 1 ст. 68 КК України, унеможлиблює врахування ступеня тяжкості вчиненого особою діяння, ступеня здійснення злочинного наміру та причин, внаслідок яких злочин не було доведено до кінця.

Вирішенням такої проблеми може бути внесення змін до положень ст. 68 КК Украї-

ни. А саме: слід унормувати пропорційне зниження не тільки максимальної, а й мінімальної межі покарання, передбаченого санкцією статті Особливої частини Кодексу.

Наступним проблемним моментом є обрання міри покарання у випадках, коли санкція статті Особливої частини Кодексу передбачає одним із видів покарання довічне позбавлення волі.

У частині 4 ст. 68 КК України передбачено, що довічне позбавлення волі за вчинення готування до злочину та вчинення замаху на злочин не застосовується, крім випадків вчинення злочинів проти основ національної безпеки України, передбачених у ст.ст. 109–114-1, проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, передбачених ст.ст. 437–439, ч. 1 ст. 442 та ст. 443 цього Кодексу.

Системне тлумачення цієї норми разом з нормами, закріпленими у перших трьох частинах ст. 68 КК України, дає можливість стверджувати, що при готуванні та замаху на злочини, за які найсуворіше покарання визначено у виді довічного позбавлення волі, застосуванню підлягає саме ч. 4 ст. 68 КК України. При цьому покарання менш суворі ніж довічне позбавлення волі можуть призначатись у повному розмірі, визначеному санкцією статті, оскільки вони не є найбільш суворими в цих випадках. Наприклад, при призначенні покарання за готування або замах на вбивство з обтяжуючими обставинами (ч. 2 ст. 115 КК України) строкове позбавлення волі може бути призначено у межах, визначених санкцією: від десяти до п'ятнадцяти років, а довічне позбавлення волі призначенню не підлягає.

Недосконалість такої закріпленої у законі концепції зумовлюється факторами, які були описані вище. Це й доцільність поширення обмежень щодо розміру покарання, передбачених ст. 68 КК України, на всі види покарань, закріплені у санкції статті, й доцільність зменшення мінімального розміру покарання.

Говорячи окремо про готування до злочину, необхідно звернути увагу на його законодавче визначення. Законодавець називає готуванням «умисне створення умов для вчинення злочину». Це загальне визначен-

ня, поряд з яким в КК України наведено й окремі види готування, такі як:

- підшукування або пристосування засобів чи знарядь;
- підшукування співучасників або змова на вчинення злочину;
- усунення перешкод.

Тобто названо три конкретні види готування, які є окремими випадками умисного створення умов для вчинення злочину. Таке законодавче формулювання дає можливість правозастосувачу розглядати й будь-які інші варіанти поведінки особи як готування до злочину, якщо такою поведінкою створюються умови для його вчинення. Тому, якщо конкретний вид діяльності не зазначений у ст. 14 КК України, але є умисним і створює умови для його вчинення, то його можливо визнавати готуванням через родове поняття цієї стадії.

На окрему увагу заслуговує вказівка закону на умисність дій при готуванні. У ст. 14 КК України передбачено, що готування – це умисна діяльність. Така законодавча позиція повністю відповідає науковим уявленням про вину у кримінальному праві, оскільки загальновідомо, що готування та замах неможливі щодо необережних злочинів. Таким чином, у законі наголошено на неможливості притягнення до відповідальності за «готування» до необережних злочинів. Водночас у ст. 14 КК України, як і в інших його статтях, не врегульовано питання щодо можливості притягнення до кримінальної відповідальності за незакінчений злочин залежно від виду умислу.

Відповідно до ст. 24 КК України умисел поділяється на два види: прямий і непрямий. При конструюванні поняття готування, на відміну від поняття замаху, законодавець не уточнив свою позицію та не зазначив вид умислу, з яким має діяти особа. Однак загальновизнаним є положення, що попередня злочинна діяльність у виді готування та замаху можлива тільки з прямим умислом. Іншими словами, якщо встановлено, що особа діяла з непрямим умислом, то про готування до певного злочину не йдеться. Такі дії особи мають розцінюватись лише щодо наявності в них ознак завершеного злочину. У разі їх від-

сутності кримінальна відповідальність не настає.

Також варто зауважити, що при формулюванні поняття готування законодавцем не було вказано (на відміну від замаху), що при цій стадії злочин має бути не доведеним до кінця з причин, які не залежали від волі особи. Однак відсутність такої вказівки не означає, що як готування до злочину можна розглядати випадки, коли особа за власною волею остаточно припиняє створення умов для вчинення злочину. Такий висновок ґрунтується на систематичному тлумаченні положень ст. 14 та ст. 17 КК України. В останній зазначено, що остаточно припинення особою за своєю волею готування до злочину або замаху на злочин, якщо при цьому вона усвідомлювала можливість доведення злочину до кінця, є добровільною відмовою при незакінченому злочині. Як відомо, особа, яка добровільно відмовилася від доведення злочину до кінця, підлягає кримінальній відповідальності лише в тому разі, якщо фактично вчинене нею діяння містить склад іншого злочину.

Готування слід відрізнити від замаху на злочин. Законодавець як на розмежувальну ознаку цих двох стадій вчинення злочину вказує на безпосередню спрямованість замаху на вчинення злочину. Однак на практиці не завжди можливо однозначно відповісти на питання: чи було діяння безпосередньо спрямоване на вчинення злочину, чи являє собою лише підготовчі дії.

Доктринально розроблено інший критерій, за допомогою якого можливим є відмежування готування від замаху, – це початок виконання об'єктивної сторони злочину. Якщо діяння, яке заборонене певною нормою Особливої частини Кримінального кодексу України, вже почало виконуватись хоча б у якійсь частині, то можна констатувати початок виконання об'єктивної сторони, а відповідно, наявність стадії замаху. Так само вирішується питання, якщо в діях особи наявні інші ознаки об'єктивної сторони, наприклад такі, як спосіб вчинення злочину.

Ще більш проблемними є ситуації, ускладнені співучастю з розподілом ролей. Верховний Суд України висловив свій

правовий висновок щодо розмежування готування та замаху на прикладі вбивства на замовлення. Так, ОСОБУ_1 визнано винуватим і засуджено за те, що він умисно, на ґрунті особистих неприязних відносин, переслідуючи мету умисного протиправного заповідання смерті ОСОБИ_2, наприкінці серпня 2012 року замовив його вбивство ОСОБИ_3 та передав останньому як аванс грошові кошти в сумі 4 300 грн, показав ОСОБИ_3 місце його проживання та місце роботи. Про цей факт ОСОБА_3 повідомив правоохоронні органи, які розробили план заходів щодо попередження реалізації вказаного злочинного наміру. 18 жовтня 2012 року було інсценоване вбивство ОСОБИ_2. ОСОБА_1, будучи впевненим у тому, що ОСОБА_3 вчинив замовлене вбивство, передав йому як оплату за виконання замовлення грошові кошти в сумі 5 000 грн, пообіцявши передати решту коштів у сумі 10 000 грн після того, як особисто побачить труп ОСОБИ_2. Того ж дня о 19 годині 59 хвилин біля бару ІНФОРМАЦІЯ_2 ОСОБА_1 був затриманий працівниками міліції.

Суди першої, апеляційної та касаційної інстанцій кваліфікували вчинене як замах на вбивство на замовлення за ч. 2 ст. 15, ч. 4 ст. 27, п. 11 ч. 2 ст. 115 КК України.

У поданій заяві до Верховного Суду України заступник Генерального прокурора порушив питання про перегляд ухвали колегії суддів судової палати у кримінальних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ щодо ОСОБИ_1 з підстав неоднакового застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм кримінального закону щодо подібних суспільно небезпечних діянь, що потягло ухвалення різних за змістом судових рішень. На обґрунтування заяви заступник Генерального прокурора зазначив, що дії засудженого не містять ознак замаху на злочин, оскільки підшукування ОСОБОЮ_1 виконавця злочину, виплата йому частини винагороди мають розцінюватися як готування до нього. Тому подальша добровільна відмова ОСОБИ_3 від доведення злочину до кінця мала місце на стадії його готування.

Верховним Судом України було задоволено заяву заступника Генерального прокурора з наступних підстав.

Розмежування цих стадій у кримінальному законодавстві проводиться, як правило, за об'єктивними ознаками діяння, залежно від їх змісту і характеру, з урахуванням ролі, яку вони відіграли в реалізації умислу.

У кримінальній справі, у якій заперечується рішення суду касаційної інстанції, викладені обставини злочинних дій ОСОБИ_1, на які недостатньо звернув увагу касаційний суд, свідчать, що для реалізації прямого умислу на позбавлення життя ОСОБИ_2 ОСОБА_1 виконав усі необхідні підготовчі дії, тобто замовив вбивство потерпілого шляхом змови про це з ОСОБОЮ_3 (виконавцем), показав ОСОБУ_2, місце його проживання та місце роботи, виплатив виконавцю винагороду за вбивство на замовлення, але ОСОБА_3 хоч і взяв гроші, вчинювати цей злочин не планував і відмовився вбивати потерпілого, про що повідомив правоохоронні органи.

Отже, ОСОБА_1 здійснив усі підготовчі дії до вчинення умисного вбивства на замовлення, але замаху на вчинення злочину не було з причин, не залежних від його волі, оскільки виконавець не виконав жодної дії, спрямованої на виконання об'єктивної сторони цього злочину.

Врешті-решт Верховний Суд України зазначив, що правова оцінка діянь, вчинених ОСОБОЮ_1, порівняно з правовою оцінкою суспільно небезпечного діяння, встановленого у наданому судовому рішенні, дають підстави для висновку, що суд касаційної інстанції в оспорюваному рішенні застосував іншу норму кримінального закону, яка не відповідає фактичним обставинам вчиненого ОСОБОЮ_1 злочину [1].

Така правова позиція Верховного Суду України обумовлена тим, що виконавець начебто не приступив до виконання об'єктивної сторони вбивства. Однак вона хоча і є обов'язковою для застосування, але не є безспірною.

Безперечно, що замовлення вбивства є видом змови на вчинення злочину та відповідно до ст. 14 КК України віднесено до ста-

дії готування до злочину. Однак така концепція спрацьовує лише у випадках, коли такі підготовчі дії не включені до об'єктивної сторони певного складу злочину. Наприклад, підшукування співучасників, змова на вчинення злочину, підшукування зброї як види готування включено до об'єктивної сторони деяких складів злочинів (ст. 255 «Створення злочинної організації», ст. 257 «Бандитизм», ст. 258-3 «Створення терористичної групи чи терористичної організації» тощо). Виконання зазначених дій у цих складах традиційно розцінюється як замах на вчинення злочину.

Постає питання щодо ролі замовлення як ознаки складу злочину, вбивства на замовлення. Очевидним є той факт, що це ознака об'єктивної сторони. Більше того, замовлення можна розглядати саме як спосіб вбивства в цьому випадку. Як зазначалось вище, початок виконання об'єктивної сторони, навіть застосування способу, вже має розцінюватися як замах на вчинення злочину. Подальші наукові дискусії з цього питання триватимуть, однак практика вже визначилась із своєю правовою позицією, яку, на жаль, не можна назвати бездоганною.

Ще одним проблемним питанням є відмежування закінченого замаху від закінченого злочину. Особливої актуальності воно набуває при кваліфікації злочинів проти власності, пов'язаних з викраденням майна. За загальним правилом ці злочини визнаються закінченими з часу, коли у особи з'являється реальна можливість розпоряджатися майном, яке вона викрадає, тобто з моменту звернення цього майна на свою користь. Однак у практичній діяльності досить часто постає питання, що ж саме визнавати моментом звернення майна на свою користь. Верховним Судом України було висловлено правову позицію з цього питання у певних випадках. Зокрема, було розглянуто справу, за матеріалами якої викрадення здійснювалось таємно з торговельного залу магазину, але дії особи були припинені працівниками охорони. За обставинами справи ОСОБУ_1 визнано винуватим у тому, що він, перебуваючи на території торгового залу, таємно викрав чоловічу куртку вартістю 810 грн. Приховуючи товар,

ОСОБА_1 подолав касову зону без оплати його вартості та попрямував до виходу з магазину, але був зупинений співробітниками охорони. Судом першої інстанції ОСОБУ_1 засуджено за ч. 1 ст. 185 Кримінального кодексу України. Тобто вчинене кваліфіковано як закінчений злочин. Апеляційна та касаційна інстанції погодились з висновками суду першої інстанції.

У заяві про перегляд вказаної ухвали суду касаційної інстанції заступник Генерального прокурора зазначає, що дії ОСОБИ_1, який таємно заволодів чужим майном, але одразу після цього був викритий, через що так і не отримав реальної можливості розпорядитися чи скористатися ним, неправильно кваліфіковано як закінчений злочин, передбачений ч. 1 ст. 185 КК України.

Задовольняючи заяву заступника Генерального прокурора, Верховний Суд України зазначив наступне. Крадіжка (таємне викрадення чужого майна), відповідальність за яку передбачена ст. 185 КК України, вважається закінченою з моменту, коли винна особа вилучила майно і отримала реальну можливість розпоряджатися чи користуватися ним. Якщо особа, котра протиправно заволоділа майном, такої реальної можливості не мала, її дії слід розглядати залежно від обставин справи як закінчений чи незакінчений замах на вчинення крадіжки.

Нормативне визначення закінченого і незакінченого злочину в поєднанні з фактичними обставинами справи, щодо яких касаційний суд постановив оспорену ухвалу, дають підстави дійти висновку про те, що дії особи, яка перебувала в торговому залі і заволоділа товаром, доступ до якого був вільний, подолала (пройшла) з ним касову зону, умисно не оплатила вартість товару і відразу після цього була затримана працівниками охорони торгового закладу, не утворюють закінченої крадіжки чужого майна, а мають розцінюватися як замах на крадіжку і кваліфікуватися за ч. 2 ст. 15 та відповідною частиною ст. 185 КК України, оскільки така особа не отримала реальної можливості розпорядитися товаром на свій розсуд [2].

Таким чином, Верховним Судом України було роз'яснено, що момент закінчення крадіжки не пов'язується з моментом перетинання зони контролю у торгових залах, а пов'язаний саме з моментом появи у особи можливості розпорядитися викраденим майном, який має встановлюватись у кожному конкретному випадку окремо.

Отже, викладене вище дає змогу сформулювати наступні висновки як практичного, так і теоретичного характеру.

1. Законодавча позиція, відповідно до якої зменшенню при притягненні до кримінальної відповідальності за незавершену злочинну діяльність підлягає лише найбільш суворий вид покарання з передбачених у санкції статті Особливої частини КК України, є недосконалою. Доцільним було б застосовувати пропорції зменшення розміру покарання, передбачені у ст. 68 КК України, до усіх видів покарань, визначених конкретною санкцією.

2. Так само недосконалим є посилання у ст. 68 КК України лише на верхню межу покарання. Необхідним вбачається законодавче запровадження можливості пропорційного зниження не тільки максимальної, а й мінімальної межі покарання, передба-

ченого санкцією статті Особливої частини Кодексу.

3. При притягненні особи до відповідальності за готування чи замах на злочин, за який передбачено покарання у виді довічного позбавлення волі, найбільш проявляються недоліки законодавства, описані у перших двох пунктах висновків, що додатково аргументує необхідність законодавчих змін.

4. При розмежуванні готування та замаху визначальним критерієм є початок виконання виконавцем об'єктивної сторони злочину, на чому акцентує увагу ВСУ. Однак слід дуже виважено підходити до з'ясування ознак об'єктивної сторони, адже застосування лише способу діяння, без переходу до вчинення самого діяння, свідчить про початок виконання об'єктивної сторони злочину.

5. При розмежуванні закінченого замаху на крадіжку з торгового приміщення та закінченої крадіжки необхідно орієнтуватись на отримання особою можливості реального розпорядження викраденим майном. При цьому залишення особою території торгового приміщення не є визначальним критерієм, на що також звернув увагу ВСУ.

Список використаних джерел:

1. Висновок Верховного Суду України щодо застосування норми права, викладений у постанові від 23 жовтня 2014 року № 5-22ксл4 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/A36DFD97594F50E4C2257DA800487A07](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/A36DFD97594F50E4C2257DA800487A07)
2. Висновок Верховного Суду України щодо застосування норми права, викладений у постанові від 24 жовтня 2013 року № 5-40ксл3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/20BD8FD9BD2D256AC2257C92003A4432D](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/20BD8FD9BD2D256AC2257C92003A4432D)

Микола АРМАНОВ

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕЗАКІНЧЕНИЙ ЗЛОЧИН

Розглянуто проблемні аспекти кримінальної відповідальності осіб, злочинна діяльність яких була перервана на стадіях готування до вчинення злочину та замаху на злочин. Висвітлюються особливості розмежування стадій готування та замаху, а також замаху та закінченого злочину. Проаналізовано законодавчі приписи щодо особливостей призначення покарання за незакінчений злочин, виокремлено недоліки законодавчих конструкцій та визначено напрями їх вдосконалення.

Ключові слова: стадії вчинення злочину; замах на злочин; готування до злочину; покарання за готування; покарання за замах.

Николай АРМАНОВ

УГОЛОВНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА НЕОКОНЧЕННОЕ ПРЕСТУПЛЕНИЕ

Рассмотрены проблемные аспекты уголовной ответственности лиц, преступная деятельность которых была прервана на стадиях приготовления к совершению преступления и покушения на преступление. Освещены особенности разграничения стадий приготовления и покушения, а также покушения и оконченного преступления. Проанализированы законодательные предписания относительно особенностей назначения наказания за неоконченное преступление, выделены недостатки законодательных конструкций и определены направления их совершенствования.

Ключевые слова: стадии совершения преступления; покушение на преступление; приготовление к преступлению; наказание за приготовление; наказание за покушение.

Mykola ARMANOV

CRIMINAL LIABILITY FOR UNFINISHED CRIME

The article deals with the problematic aspects of the criminal liability of persons whose criminal activity was interrupted in the stages of preparation to commit a crime and attempted crime. Describes the features of of differentiation stages of preparation and attempt, as well as attempt and completed crime Examined legal regulations concerning the characteristics of punishment for uncompleted crime, are allocated deficiencies of legislative constructions and formulated directions of their improvement.

Keywords: stage of the crime; attempted crime; preparation of a crime; punishment for the preparation; punishment for the attempt.

